

ПЕРЕВІРКА СПИСКІВ

Роджер Вейкфілд стояв у центрі кімнати, відчуваючи себе оточеним. І не дарма, на його думку, бо він був оточений столами, вкритими антикварними дрібничками і сувенірами, важкими меблями у вікторіанському стилі, що рясніли тканинними серветками, подушками й пледами, крихітними плетеними килимками, що лежали на полірованому дереві, підступно очікуючи можливості ковзнути під ногою людини, яка не підозрювала небезпеки. Оточений дванадцятьма кімнатами меблів, одягу й паперів. І книжками — Боже, скільки тут було книжок!

Кабінет, де він стояв, із трьох боків був заставлений книжковими стелажми, кожна полиця напхом напхана. Містичні детективи в м'якій палітурці лежали яскравими пошарпаними купами перед фоліантами в обкладинках з телячої шкіри, зібраними цілими стопами на полицях за темами, старовинними томами, викраденими з вимерлих бібліотек, і тисячами брошур, листівок і рукописів, зшитих власноруч.

Решта дому перебувала в схожому стані. Книги й папери займали кожную горизонтальну поверхню, і кожна шафа стогнала і скрипіла, бо була переповнена. Його покійний прийомний батько прожив довге насичене життя. І всі ці вісімдесят з гаком років превелебний пан Реджинальд Вейкфілд нічого не викидав.

Роджер поборов бажання вибігти за двері, скопити у свій «моріс майнор» і повернутися до Оксфорда, покинувши маєток і його вміст на милість погоди і вандалів. *Заспокойся*, — сказав він собі, глибоко дихаючи. — *Ти можеш із цим впоратися*. — З книжками все просто: лише перебрати й викликати когось, щоб їх забрали. Так, знадобиться вантажівка розміром з вагон, але це можна зробити. Одяг — не проблема. Все це отримає «Оксфам»*.

* Міжнародне об'єднання, що займається розв'язанням проблеми бідності. — Тут і далі — прим. пер., якщо не зазнач. інше.

Він не знав, що «Оксфам» робитиме з купою чорних костюмів з жилетками із саржі 1948 року, але, може, нужденні не були такими вже перебірливими. Дихати стало легше. Він взяв місяць відпустки на факультеті історії в Оксфорді, щоб завершити справи превелебного. Можливо, цього часу все ж таки вистачить. Бо іноді здавалося, що на виконання завдання підуть роки.

Він підійшов до одного зі столів і підняв порцелянове блюдо. На ньому лежали невеличкі металеві прямокутнички: свинцеві габерлунджі — значки, які у вісімнадцятому столітті парафії видавали жебракам у якості дозволу на старцювання. Біля лампи стояла колекція керамічних пляшок, а поруч із ними — витонченої роботи табакерка, облямована сріблом. Він ошелешено міркував: «Віддати їх до музею?». Будинок був повний артефактів якобітів: превелебний був істориком-аматором і обоював вісімнадцяте століття.

Його пальці мимоволі погладили поверхню табакерки, окреслили чорні лінії написів — імена й дати дияконів і скарбників з об'єднання кравців Кенонгейта, з Единбурга 1726 року. Може, варто було залишити кілька найкращих придбань превелебного... але він врешті рішуче похитав головою.

— Нізашо, друже, — сказав він уголос, — бо це веде до божевілля. Або принаймні до перетворення на барахольника. Варто лише почати оце все зберігати, як накопичиш купу мотлоху й житимеш у цьому потворному будинку, оточений поколіннями сміття. — Розмови з собою із того ж розряду, — пробурмотів він.

Думка про покоління сміття нагадала йому про гараж, і він відчув слабкість у колінах. Превелебний, який насправді був двоюрідним дядьком Роджера, всиновив його у віці п'яти років, коли його батьки загинули в Другу світову: мати — під час бомбардувань, а батько над темними водами Ла-Маншу. Завдяки своєму інстинкту колекціонування превелебний зберіг усі речі батьків Роджера, сховав їх у ящики біля дальньої стіни гаража. Роджер знав, що ніхто не відкривав ті коробки двадцять років.

Роджер видав змучений стогін від думки, що доведеться копірситися в пам'ятних речах його батьків.

— О, Боже, — він знову говорив уголос. — Тільки не це!

Мовлене не було ні звертанням, ні закликком, але у двері — наче у відповідь — задзвонили, і Роджер перелякано прикусив язика.

Вхідні двері будинку набрякали й відповідно застрягали у вологу погоду, тобто майже весь час. Роджер вивільнив їх з гучним скреготом і побачив на порозі жінку.

— Чим можу допомогти?

Вона була середнього зросту й дуже мила. Він помітив тонкі кістки і білий льон, над ними були густі каштанові кучері, приборкані частково у шиньйон. А посеред усього цього була пара неймовірно світлих очей кольору добре витриманого хересу.

Очі ковзнули поглядом від його кедів сорок п'ятого розміру до обличчя сантиметрів за тридцять над нею. Усмішка стала ширшою.

— Не хочу починати з кліше, — сказала вона, — але як же ти виріс, юний Роджере!

Роджер відчув, як зашарівся. Жінка розсміялася і простягнула руку.

— Адже ти Роджер? Мене звати Клер Рендалл, я була давнім другом превелебного. Та коли я тебе бачила, тобі було п'ять.

— Е-е, ви сказали, що були другом мого батька? Тоді ви вже знаєте...

Усмішка зникла, на її місці з'явився жаль.

— Так, мені було дуже шкода почути про це. Серце, так?

— Гм, так. Раптово. Я шойно приїхав з Оксфорда, щоб розібратися з... усім. — Він махнув рукою, говорячи про смерть превелебного, будинок позаду себе і весь його вміст.

— Пригадую бібліотеку твого батька. Ці справи, схоже, затримують тебе тут до наступного Різдва, — зауважила Клер.

— Тоді, може, нам не варто турбувати вас, — мовив тихий голос з американським акцентом.

— О, я й забула, — сказала Клер, частково обернувшись до дівчини, яка стояла неподалік ганку, не в полі зору. — Роджере Вейкфілд — моя донька, Бріанна.

Бріанна Рендалл ступила крок вперед із сором'язливою усмішкою. Роджер якусь мить витріщався, потім згадав про манери. Він відійшов і ширше відчинив двері, водночас намагаючись пригадати, коли він востаннє міняв сорочку.

— Ні-ні! — жваво сказав він. — Я саме хотів зробити перерву. Хочете увійти?

Він скерував двох жінок коридором до кабінету превелебного, зауваживши, що донька Клер, хоч і доволі приваблива, одна з найвищих дівчат, яких він зустрічав. Мабуть, із метр вісімдесят, подумав він, побачивши, що її голова була на одному рівні з верхом шафи в коридорі, коли вона проходила повз. Він мимоволі випростався, поки крокував слідом, щоб показати всі свої метр дев'яносто. В останню мить нахилився, щоб не вдаритися

головою об верхній край дверного отвору, коли входив за жінками до кімнати.

— Я хотіла приїхати раніше, — сказала Клер, посунувшись глибше у великому кріслі. Зовнішня стіна кабінету превелебного складалася з вікон від підлоги до стелі, і сонячний промінчик виблискував на шпильці з перлами в її світло-каштановому волоссі. Кучері почали вибиватися із зачіски, і вона машинально прибрала пасмо за вухо, поки говорила. — Планувала приїхати минулого року, вже підготувала все, але завадив терміновий виклик до шпиталю в Бостоні. Я — лікар. Мені шкода, що не вдалося. Дуже хотіла побачитися з твоїм батьком.

Рот Роджера трохи вигнувся від здивування, яке той не зміг приховати: не розумів, навіщо вони приїхали тепер, адже знали, що превелебний помер, але питати напряму було б нечемно. Натомість запитав:

— То ви милуєтеся краєвидами?

— Так, ми приїхали з Лондона, — відповіла Клер. Вона усмінулася доньці. — Я хотіла, щоб Брі побачила країну. За її вимовою не схоже, але вона англійка, як і я, хоча ніколи тут не жила.

— Справді? — Роджер кинув погляд на Бріанну. Вона не схожа на англійку, подумав він. Окрім неабиякого зросту, мала густе руде волосся, що вільно спадало за плечима, виразні вилиці й дещо кутасту форму обличчя, а ще довгий і прямий ніс — мабуть, трохи задовгий.

— Я народилася в Америці, — пояснила Бріанна, — але мама й тато є... були англійцями.

— Були?

— Мій чоловік помер два роки тому, — пояснила Клер. — Гадаю, ти його знав — це Френк Рендалл.

— Френк Рендалл! Звісно! — Роджер вдарив себе по лобі, відчув, як спалахнули шоки, коли Бріанна засміялася. — Ви вважатимете мене дурнем, та я лише зараз збагнув, хто ви.

Ім'я багато що пояснювало. Френк Рендалл був видатним істориком і добрим другом превелебного: вони роками обмінювалися таємницями яacobітів, хоча Френк Рендалл востаннє був у маєтку десять років тому.

— То... ви хочете подивитися історичні пам'ятки навколо Інвернесса? — наважився запитати Роджер. — Вже були у Каллодені?